

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

JOURNAL OF MAMUN SCIENCE

Volume 4, Issue 4 **2026**

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

«MAMUN SCIENCE» JURNALI

4 JILD, 5 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»

TOM 4, HOMEP 5

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

VOLUME 4, ISSUE 5

TOШKENT-2026

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «МА'МUN SCIENCE» | JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

№5 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0000-2026-5>

Бош мухаррир: | Главный редактор:
Chief Editor:

Matyakubov Umidjon Raximovich
(i.f.d., prof.)

Бош мухаррир ўринбосари: | Заместитель
главного редактора: | Deputy Chief Editor:

Xudonazarov Egambergan Madrahimovich
(PhD., dots.)

TAHRIRIY MASLAHAT KENGASHI | EDITORIAL BOARD | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

FILOLOGIYA FANLARI

O'rozboyev Abdulla Durdibayevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Axmedov Oybek Saporboyevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Galiyeva Margarita Rafaelovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Nasrullayeva Nafisa Zafarovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Samarqand davlat chet tillari instituti

Cho'ponov Otanazar Otojovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)

Urganch davlat universiteti

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

TARIX FANLARI

Anatoliy Sagdullayevich Sagdullayev

Tarix fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi Fanlar

akademiyasining haqiqiy a'zosi

Ashirov Adhamjon Azimbayevich

Tarix fanlari doktori, professor,

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasi Tarix instituti.

Shaydurov Vladimir Nikolayevich

Tarix fanlari doktori, dotsent

Leningrad davlat universiteti Rossiya

Abdullayev Utkir Ismoilovich

Tarix fanlari doktori (DSc),

dotsent Urganch davlat universiteti

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna

Tarix fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Timur Pulatovich

Tarix fanlari nomzodi, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdalov Umidbek Matniyazovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

PSIXOLOGIYA FANLARI

Shoumarov G'ayrat Baxromovich

Psixologiya fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasining haqiqiy a'zosi

Kryukova Tatyana Leonidovna

Psixologiya fanlari doktori, professor

Kostroma davlat universiteti Belorusiya

Karpinskiy Konstantin Viktorovich

Psixologiya fanlari doktori, professor

Grodno davlat universiteti Belorusiya

Urazbayeva Dilbar Abdullayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Jumaniyazova Nasiba Ramatillayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

IQTISODIYOT FANLARI

Ruzmetov Baxtiyar

Iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ma'mun Universiteti NTM

Sherov Alisher Bakberganovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Voronsova Yuliya Vladimirovna

Iqtisodiyot fanlari nomzodi

Moskva davlat boshqaruvi universiteti

Jabborov Umarbek Rustambekovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Cho'ponov San'at Otanazarovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Niyazmetov Islambek Masharipovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

PEDAGOGIKA VA FALSAFA FANLARI

Sardor Sharifzoda O'razboy Tabib o'g'li

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Adilov Zafar Yunusovich

Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Boltayev Abdurahim Amanovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Zoirov Erkin Xalilovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Buxoro davlat texnika universiteti

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

TIBBIYOT FANLARI

Yuldashev Baxrom Sobirjanevich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Ravshanbek Babajonovich

Tibbiyot fanlari doktori, professor

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Esamuratov Aybek Ibragimovich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Samandarova Barno Sultonovna

Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Tajiyeva Zebo Baxodirovna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

ILMIY JURNAL TEXNIK KOTIBI

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Ma'mun Universiteti NTM

Журнал включен в перечень ВАК национальных научных изданий, рекомендуемых для публикации
основных научных результатов диссертаций по медицинским наукам постановлением
№ 01-08/3068/17 от 27 сентября 2024 г.

Page Maker | Верстка | Саифаловчи: X. Mirzaxmedov

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

FILOLOGIYA

1	Svetlana Safarova Satimovna. XORAZM VOHASINING QUYI VOLGA VA JANUBIY SIBIR HUDUDLARI BILAN MADANIY ALOQALARINING TARIXIY MANBALARDA VA TADQIQOTLARDA AKS ETISHI.....	7
2	Yaqubova Shahribonu Davron qizi. HUQUQIY HUIJATLAR TARJIMASIDA ANIQLIK MASALASI.....	13
3	Matyakubov Hakimboy Xamidjonovich. OLAMNING ONOMASTIK MANZARASINI TADQIQ ETISHDA MAKON NOMLARINING STRATIGRAFIK (QATLAMLANISH) TABIATINI ANGLASH.....	15
4	Jabborova Dilnavoz Allaberganovna. MUNIS IJODIDA AN'ANAVIYLIK VA NOVATORLIK.....	19
5	Ёриева Зарифа Хамраевна. ЖОН СТЕЙНБЕК ВА УЛУҒБЕК ХАМДАМ НАСРИДА ЗАМОН-МАКОН МОДЕЛИ ВА ШАХС РУҲИЯТИНИНГ КЕНГҚАМРОВЛИ БАДИИЙ ТАЛҚИНИ.....	23
6	Narziyeva Inobat Zoirovna. O'ZBEK ADABIYOTIDA KICHIK YOSHDAGI BOLALAR OBRAZINING PSIXOLOGIK TALQINI.....	27
7	Karimova Shaxnoza Karimovna. Atoyeva Zarinabonu Yigitali qizi. MODERNISTIK SHE'RIYATDA ANAFORANING BADIY VAZIFALARI.....	31
8	Алламуратова Гулсанем Жалгасбаевна. ЯДЕРНЫЕ КОМПОНЕНТЫ ИДИОСТИЛЯ: КОРПУСНЫЙ АНАЛИЗ ПОЭТИКИ БАЛЬМОНТА И БРЮСОБА.....	36
9	Шамсутдинова Галия Шамилевна. КЛАССИФИКАЦИЯ НАЗВАНИЙ ЖИЛИЩ В ХОРЕЗМЕ.....	42
10	Yakubova Matluba Tajibayevna. NEMIS - O'ZBEK MAQOLLARINING TARJIMA MUAMMOLARI VA EKVIVALENTLIK MASALASI.....	46

TARIX

1	Babadjanov B. "O'ZBEKISTON SIYOSIY PARTIYALARINING GENEALOGIYASI VA SIYOSIY-G'OYAVIY ASOSLARI".....	51
2	Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li XIVA XONLIGI QOZILIK HUIJATLARIDA YER OLDI-SOTDISI VA VAQF IJARA MUNOSABATLARINING HUQUQIY RASMIYLASHTIRILISHI.....	55
3	Atayeva Dilfuza Pulatovna. O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASI ORQALI XOTIN-QIZLARNING IQTISODIY FAOLLIGINI OSHIRISH.....	57
4	Babadjanov B. "O'ZBEKISTON "MILLIY TIKLANISH" DEMOKRATIK PARTIYASINING SIYOSIY STRATEGIYASI".....	61
5	Yusupov Axmedjon Shonazarovich. OROLBO'YI ILK SAK QABILALARINING ETNO-MADANIY GENEZISI YUZASIDAN BA'ZI MULOHAZALAR.....	65
6	Otaxonova Intizor Norimboy qizi. URGANCH DAVLAT UNIVERSITETIDA XALQARO HAMKORLIK ALOQALARINING RIVOJLANISHI.....	71
7	Nurmetov Ismoil Alimbayevich. O'ZBEKISTONDA TABIIY HUDUDLAR MUHOFAZASI.....	75
8	Садиков. А. И. ҚОРАҚАЛПОҚ ХУДУДЛАРИДА АНЪАНАВИЙ МАКТАБ ВА МАДРАСАЛАР ФАОЛИЯТИ (XIX АСР ОХИРИ – XX АСР БОШЛАРИ).....	82
9	Саидов Шавкат Жумабаевич. ХХСРНИНГ ХАЛҚАРО МАЙДОНДА ТАН ОЛИНИШИДА БОБООХУН САЛИМОВНИНГ ЎРНИ.....	88
10	Ermanov Alisher Bekmuratovich. TOTALITAR TUZUM DAVRIDA QORAQALPOQ OXUNLARI FAOLIYATI.....	94

PEDAGOGIKA

- 1 **Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna.** PEDAGOG KADRLARNI TAYYORLASHDA KOMPETENSIYAVIY YONDASHUVNING AHAMIYATI..... 97
- 2 **Radjapova Feruza Abdullayevna.** ADAPTIV SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA PEDAGOGIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARINING DIDAKTIK TASNIFI..... 101
- 3 **Egamova Anbarjon Atanazarovna.** KONSTRUKTIV FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHDA MOTIVATSIYA VA EMOTSIONAL-INTELLEKTUAL OMILLARNING O'RNI..... 106
- 4 **Xudayberganov Shuhrat Shavkat o'g'li.** AKADEMIK ERKINLIK SHAROITIDA BO'LAJAK PEDAGOG KADRLARNING ILMIY-TADQIQOTCHILIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK MEKANIZMLARI (XORIJIIY UNIVERSITETLAR TAJRIBASI MISOLIDA).... 111
- 5 **Atajanov Adilbek Yuldashevich.** OTM PEDAGOG XODIMLARINING ISH O'RNIDAGI FUNKSIONAL TAYYORGARLIGINI OPTIMALLASHTIRISHDA WFSIP PEDAGOGIK MODELINING NAZORATLI SINOV NATIJALARI..... 117
- 6 **Kurbonboyev Xudoyshukur Maqsudboy o'g'li.** OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARINING JISMONIY TAYYORGARLIGINI KROSSFIT MASHG'ULOTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH METODIKASI: DOLZARBLIK, O'RGANILGANLIK DARAJASI VA PEDAGOGIK YECHIMLAR..... 125

PSIXOLOGIYA

- 1 **Kalandarova Madina Baxadirovna.** TUG'RUQDAN KEYINGI DAVRDA AYOLLARNING ONALIKKA MOSLASHUVIGA TA'SIR ETUVCHI IJTIMOY-PSIXOLOGIK OMILLAR..... 133
- 2 **Xudoyberganov Doniyorbek Yangiboy o'g'li.** ZAMONAVIY TALABALAR HAYOTIY STRATEGIYALARI VA COPING-XULQ-ATVOR XUSUSIYATLARI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK..... 138

IQTISOD

- 1 **Sattarova Mahfuza Dilshodbekovna. Raximov G'anisher Alisher o'g'li.** SOLIQQA SOLISH TIZIMLARINING XALQARO TASNIFI VA ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI..... 143
- 2 **Maxmudov Jasurbek Ergashevich.** INVESTITSION SALOHIYAT TUSHUNCHASINING IQTISODIY MAZMUNI VA UNING HUDUDIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI..... 147
- 3 **Mavlanova Barchinoy Shonazar qizi. Zakirova Gulnoza Qudratovna.** O'ZBEKISTON MEHNAT BOZORIDA YOSHLAR BANDLIGI: STRUKTURAVIY NOMUTANOSIBLIKLAR VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYALARI..... 153
- 4 **Zaripov Xurshid Zakir o'g'li. Ruzmetova Gulira'no Atabekovna.** RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISH: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA MUAMMOLARI..... 157
- 5 **O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich. Niyozmetov Doniyor Rejabbayevich. Bekbergenov G'ayrat Shuxratovich.** O'ZBEKISTONDA RAQAMLI FISKAL BOSHQARUV: DAVLAT BUDJETI SHAFFOFLIGI VA MOLIYAVIY NAZORAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI..... 163
- 6 **Pardayeva Ozoda Mamayunusovna.** TURIZM SOHASIDA OILAVIY TADBIRKORLIK TUSHUNCHALARINING MAZMUN VA MOHIYATIGA ILMIY-NAZARIY YONDOSHUVLAR..... 168

Narziyeva Inobat Zoirovna
Buxoro Davlat Pedagogika Instituti
inobat862@gmail.com

O'ZBEK ADABIYOTIDA KICHIK YOSHDAGI BOLALAR OBRAZINING PSIXOLOGIK TALQINI

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.20707424>

Annotatsiya

Mazkur maqolada o'zbek adabiyotida kichik yoshdagi bolalar obrazining psixologik talqini masalasi tadqiq etiladi. O'zbek yozuvchilari asarlarida bolalar ruhiyati, ularning ichki kechinmalari, hissiy olami va atrof-muhitga munosabatining badiiy ifodalanishi tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida bolalar obrazi orqali insoniylik, mehr-oqibat, samimiyat va ma'naviy qadriyatlarning aks ettirilishi yoritib beriladi. Shuningdek, bolalar obrazining estetik va tarbiyaviy vazifalari ham ilmiy asosda izohlanadi.

Kalit so'zlar: bola obrazi, psixologizm, o'zbek adabiyoti, ruhiy kechinma, bolalar psixologiyasi, badiiy tasvir, xarakter, tarbiya, ichki dunyo, ma'naviyat

Нарзиева Инобат Зоировна
Преподаватель Бухарского государственного
педагогического института
inobat862@gmail.com

ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ОБРАЗОВ ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ВОЗРАСТА В УЗБЕКСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ

Аннотация

В данной статье исследуется психологическая интерпретация образов детей младшего возраста в узбекской литературе. Анализируется художественное изображение внутреннего мира детей, их эмоциональных переживаний и отношения к окружающей среде в произведениях узбекских писателей. В ходе исследования раскрывается отражение гуманизма, доброты и духовных ценностей через детские образы. **Ключевые слова:** образ ребенка, психологизм, узбекская литература, душевные переживания, детская психология, художественное изображение, характер, воспитание.

Narziyeva Inobat Zoirovna
Teacher of the Bukhara State Pedagogical Institute
inobat862@gmail.com

THE PSYCHOLOGICAL INTERPRETATION OF YOUNG CHILDREN'S CHARACTERS IN UZBEK LITERATURE

Abstract

This article examines the psychological interpretation of young children's images in Uzbek literature. It analyzes the artistic depiction of children's inner world, emotional experiences, and attitudes toward their surroundings in the works of Uzbek writers. The study also highlights the reflection of humanity, kindness, and moral values through child characters. **Keywords:** child image, psychologism, Uzbek literature, emotional experience, child psychology, artistic depiction, character, upbringing.

Kirish. Jahon adabiyotida bola obrazi doimo muhim badiiy-estetik hodisalardan biri sifatida qaralgan. Chunki bolalik inson hayotining eng beg'ubor, eng ta'sirchan va ruhiy jihatdan nozik davridir. Bola dunyosi kattalar olamidani farqli ravishda sodda, samimiy va tabiiy bo'lib, unda yolg'on va sun'iylik kam uchraydi. Shu sababli yozuvchilar bolalar obrazi orqali jamiyatdagi turli ijtimoiy, ma'naviy va axloqiy muammolarni yanada ta'sirchan ifodalash imkoniga ega bo'ladilar. O'zbek adabiyotida ham kichik yoshdagi bolalar obrazi qadimdan badiiy tafakkurning muhim qismi bo'lib kelgan. Xalq og'zaki ijodidan boshlab zamonaviy nasrgacha bo'lgan davrda bolalar obrazi turli xil shakllarda tasvirlangan. Ayniqsa, XX asr o'zbek nasrida bolalar ruhiyatini tasvirlashga bo'lgan e'tibor yanada kuchaydi. Bu davr yozuvchilari bolaning ichki dunyosini, uning hayotga bo'lgan munosabatini, ruhiy kechinmalarini chuqur tahlil qilishga intildilar. Bolalar obrazining psixologik talqini yozuvchidan katta mahorat talab qiladi. Chunki bolaning hissiy olami kattalarnikidan keskin farq qiladi. Bola voqealarni sodda qabul qiladi, lekin ularning ruhiyatida kechadigan quvonch, qo'rquv, iztirob va hayrat tuyg'ulari nihoyatda samimiy bo'ladi. Ana shu samimiyatni tabiiy holda tasvirlay olish yozuvchining badiiy mahoratini namoyon etadi. O'zbek adabiyotida G'afur G'ulom, Oybek, Abdulla Qahhor, Said Ahmad kabi adiblar bolalar obrazini yaratishda katta badiiy mahorat ko'rsatganlar. Ularning asarlarida bolalar nafaqat voqealar ishtirokchisi, balki ma'naviy-estetik g'oyalarni ifodalovchi muhim obraz sifatida gavdalanadi.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi o'zbek adabiyotida kichik yoshdagi bolalar obrazining psixologik talqinini o'rganish, bolalar ruhiyatining badiiy ifodalanish usullarini tahlil qilish hamda ushbu obrazlarning tarbiyaviy-estetik ahamiyatini yoritishdan iborat.

Metodologiya. Tadqiqot jarayonida badiiy tahlil, psixologik yondashuv, qiyosiy tahlil va interpretatsion metodlardan foydalanildi. O'zbek nasrida bolalar obrazi muhim o'rin egallagan ayrim asarlar tanlab olinib, ulardagi bola xarakterining ruhiy va badiiy talqini o'rganildi. Asarlarda bolaning ichki monologi, hissiy kechinmalari, muallif tasviri va dialoglarning psixologik vazifasi tahlil qilindi. Shuningdek, turli yozuvchilarning bola obrazini yaratishdagi individual uslubi qiyosiy jihatdan ko'rib chiqildi.

Natija va Muhokama. Bolalar obrazining badiiy va psixologik mohiyati O'zbek adabiyotida kichik yoshdagi bolalar obrazi ko'pincha samimiylik, poklik va beg'uborlik timsoli sifatida tasvirlanadi. Bolalar voqea-hodisalarga o'ziga xos nigoh bilan qaraydilar. Ular kattalar singari murakkab fikrlamaydi, ammo ularning his-tuyg'ulari kuchli va tabiiy bo'ladi. Shu sababli bolalar obrazi asarlarda alohida ta'sirchanlik kasb etadi. Bolalar ruhiyatini tasvirlashda yozuvchilar ko'pincha psixologik detal, ichki monolog, tasviriy vositalar va dialoglardan foydalanadilar. Ayniqsa, bolaning qo'rquvi, hayajoni, quvonchi yoki iztirobi mayda detallar orqali ochib beriladi. Bu esa kitobxonga qahramon ruhiyatini chuqurroq his qilish imkonini beradi. Bolalar obrazining yana bir muhim jihati shundaki, ular orqali yozuvchilar jamiyatdagi ayrim muammolarni yanada tabiiy ko'rsatadilar. Bola nigohi bilan tasvirlangan voqealar ko'pincha rostgo'y va samimiy chiqadi. Natijada asarning ta'sir kuchi ortadi.

G'afur G'ulom ijodida bolalar ruhiyatining tasviri. G'afur G'ulomning Shum bola asari o'zbek bolalar nasrining eng yorqin namunalaridan biridir. Asardagi bosh qahramon sho'x, harakatchan va topqir bola sifatida gavdalanadi. U qiyin hayot sharoitida yashasa ham, tushkunlikka tushmaydi va hayotga umid bilan qaraydi. Yozuvchi bola ruhiyatini kulgili voqealar orqali ochib beradi. Ammo ushbu kulgi ortida bolaning ichki iztiroblari, mehrga ehtiyoji va hayotning murakkabligini his qilishi sezilib turadi. Bola xarakterining tabiiyligi asarni yanada

hayotiy qilgan. Asarda bola psixologiyasi juda nozik tasvirlangan. Qahramonning ayrim paytlardagi qoʻrquvi, yolgʻizligi va mehrga tashnaligi kitobxon qalbida achinish hissini uygʻotadi. Shu bilan birga, uning shoʻxligi va hazilkashligi asarga iliq ruh bagʻishlaydi.

Oybekning “Bolalik” asarida psixologik talqin. Oybekning Bolalik asari bolalar ruhiyatining badiiy tasviri jihatidan alohida ahamiyatga ega. Asarda yozuvchining bolalik xotiralari asosida bola qalbining eng nozik kechinmalari ochib beriladi. Oybek bolaning dunyoni anglash jarayonini juda tabiiy tasvirlaydi. Bola uchun oddiy koʻringan voqealar uning ruhiyatida katta iz qoldiradi. Ayniqsa, oilaviy muhit, ota-onaga mehr, atrofdagi insonlarga boʻlgan ishonch va hayrat hissi asarda chuqur psixologik ruhda yoritilgan.

“Bolalik” asarida bolalarning tabiatga, odamlarga va hayotga boʻlgan sof munosabati katta mahorat bilan ifodalangan. Muallif bolalik xotiralarini lirizm bilan uygʻunlashtirib, inson qalbining eng pokiza davrini tasvirlay olgan.

Asarda bolaning ichki dunyosi koʻproq ruhiy kuzatuvlar orqali ochiladi. Bu esa asarning psixologik qimmatini oshiradi. Kitobxon asarni oʻqish davomida nafaqat voqealarni kuzatadi, balki qahramon bilan birga his qiladi.

Abdulla Qahhor asarlarida psixologik realism. Abdulla Qahhor asarlarida bolalar obrazi qisqa, ammo taʼsirchan psixologik tasvirlar orqali yoritiladi. Yozuvchi ortiqcha tafsilotlarga berilmay, bolaning ichki dunyosini sodda va hayotiy ifodalaydi. Abdulla Qahhor qahramonlarining ruhiy holatini kichik detallar orqali ochib bera oladi. Ayniqsa, bolaning qoʻrquvi, uyatchanligi yoki mehr kutishi kabi hissiyotlari tabiiy tasvirlanadi. Shu jihatdan adib asarlarida psixologik realizm kuchli seziladi. Yozuvchi bolalar ruhiyati orqali kattalar dunyosidagi muammolarni ham koʻrsatadi. Bola koʻzi bilan berilgan voqealar kitobxonida chuqur hissiy taʼsir uygʻotadi.

Said Ahmad ijodida bolalar dunyosining samimiyligi. Said Ahmad asarlarida bolalar obrazi samimiyligi va hayotiyligi bilan ajralib turadi. Adib bolalarning oddiy hayotiy voqealarga boʻlgan munosabatini juda tabiiy tasvirlaydi. Yozuvchi bolalar qalbidagi mehr-muhabbat, qoʻrquv, hayrat va orzularni oddiy voqealar orqali ochib beradi. Ayniqsa, bola ruhiyatidagi oʻzgarishlar voqealar rivoji bilan uygʻun holda beriladi. Bu esa qahramon xarakterining ishonarliligini oshiradi. Said Ahmad asarlarida bolalar obrazi koʻpincha insoniylik va mehr timsoli sifatida gavdalanadi. Shu sababli uning qahramonlari kitobxon qalbiga yaqin boʻlib qoladi.

Bolalar obrazining tarbiyaviy-estetik ahamiyati. Oʻzbek adabiyotidagi bolalar obrazi nafaqat badiiy-estetik, balki maʼnaviy-tarbiyaviy vazifani ham bajaradi. Asarlarda bolalarning halollik, samimiyligi, mehribonlik va mehnatsevarlik kabi fazilatlarini targʻib qilinadi. Bolalar obrazi orqali milliy qadriyatlar ham yoritiladi. Oilaga hurmat, ota-onaga mehr, kattalarni qadrlash va insoniylik kabi tushunchalar bola xarakteri orqali yanada taʼsirchan ifodalanadi. Shuningdek, bolalar haqidagi asarlar kitobxonni oʻz bolaligini eslashga undaydi. Bu esa asarlarning hissiy-estetik taʼsirini kuchaytiradi.

Xulosa qilib aytganda, oʻzbek adabiyotida kichik yoshdagi bolalar obrazining psixologik talqini muhim badiiy-estetik hodisalardan biri hisoblanadi. Oʻzbek yozuvchilari bolalar ruhiyatining nozik jihatlarini samimiy va hayotiy tarzda tasvirlash orqali asarlarning taʼsirchanligini oshirishga erishganlar. Ayniqsa, Gʻafur Gʻulomning “Shum bola” va Oybekning “Bolalik” asarlarida bola psixologiyasi chuqur badiiy mahorat bilan ochib berilgan. Shuningdek, Abdulla Qahhor hamda Said Ahmad asarlarida ham bolalar ruhiyatining tabiiy va taʼsirchan tasviri kuzatiladi.

Demak, bolalar obrazi oʻzbek adabiyotida inson qalbining eng sof va begʻubor jihatlarini ochib beruvchi muhim badiiy vosita sifatida namoyon boʻladi. Ushbu obrazlar orqali yozuvchilar nafaqat bolalik dunyosini, balki jamiyatning maʼnaviy qiyofasini ham yoritishga muvaffaq boʻlganlar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov N. XX asr oʻzbek adabiyoti tarixi. – Toshkent: Oʻqituvchi, 1999.
2. Qoʻshjonov M. Oʻzbek adabiyotida xarakter va psixologizm. – Toshkent: Fan, 1981.

3. Yoqubov O. Adabiyot va ruhiyat. – Toshkent: Ma’naviyat, 2000.
4. Solijonov Y. Badiiy mahorat va psixologik tasvir. – Toshkent: Fan, 2002.
5. Jalilova S.X. Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi. “Faylasuflar” nashriyoti Toshkent – 2013
6. Said Ahmad. Jimjitlik. – Toshkent: Sharq, 2005.
7. Oybek. Bolalik. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san’at nashriyoti, 1987.
8. B. Jamilova. O‘zbek bolalar adabiyoti .O‘quv qo‘llanma, Toshkent – 2019
9. I.Z.Narziyeva. Development of short story genre in uzbek literature. International multidisciplinary journal for research&development
Sjif 2019: 5.222 2020: 5.552 2021: 5.637 2022:5.479 2023:6.563 2024: 7,805
Eissn :2394-6334 <https://www.ijmrd.in/index.php/imjrd> volume 11, issue 03 (2024)
10. I. Narziyeva. The importance of family roles and relationships in classic children’s stories. www.tilvaadabiyot.uz. 2025-yil 5-son

«MAMUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE» JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

Maqolani tayorlashda qo'yiladigan talablar:

1. Maqola o'zbek, ingliz va rus tillarida minimal 6 sahifadan iborat bo'lib, Microsoft Word dasturida Times New Roman shriftida 12 kegl, 1 satr oralig'ida, sahifalar barcha tomondan 2 sm qoldirilgan holda bo'lishi shart.
2. Satr boshi - 1,25 sm bo'lib, satrlarni eniga to'g'irlash, so'zlarni boshqa qatorga ko'chirish avtomatik tarzda bo'lishi lozim.
3. Birinchi qator o'ng tomondan muallifning familiyasi, ismi va otasining ismi, ikkinchi qatorda muallifning ish joyi, lavozimi, ilmiy darajasi va unvoni, e-mail va telefon raqami, uchinchi qatorda sahifaning o'rtasida bosh va qalin harflar bilan maqolaning nomi yoziladi. Ushbu ma'lumotlar o'zbek, ingliz va rus tillarda berilishi lozim.
4. Keyingi qatordan o'zbek, ingliz va rus tillarida 60 so'zdan iborat annotatsiya beriladi.
5. Keyingi qatordan 7-10 ta o'zbek, ingliz va rus tillarida kalit so'zlar beriladi.
6. Keyingi qatordan asosiy matn boshlanadi va maqola 4 qismdan iborat bo'ladi: Mavzuning dolzarbligi. Metodlar va o'rganilganlik darajasi. Tadqiqot natijalari. Xulosa.
7. Maqolalar ilmiy ahamiyatga ega bo'lib, ulardagi fakt va fikrlar asoslangan hamda mustaqil ma'no kasb etishi lozim, plagiat holati taqiqlanadi. Muallif foydalanilgan adabiyotlarni aniq ko'rsatishi, olingan iqtiboslarning aniq manbalarini keltirishi lozim.
8. Web of science hamda Scopus tizimidagi jurnallardan iqtiboslar olish maqsadga muvofiqdir.
9. Iqtiboslar matn ichida [1, 25] beriladi. Adabiyotlarning to'liq ro'yxati asosiy matndan so'ng alifbo tartibida ko'rsatilishi lozim.

Требования к оформлению научной статьи:

1. Статьи должны содержать 6 страниц, в формате Times New Roman на Microsoft Word, 12 кегль, 1 см, со всех сторон 2 см.
2. Начала абзаца - 1,25 см, формировать строки по ширине, перенос слов в другой ряд должен быть в автоматическом порядке.
3. В первой строке от правой стороны Ф.И.О. автора, во второй строке место работы, должность, ученая степень и ученое звание, e-mail и номер телефона, в третьей строке по центру страницы прописными буквами жирным шрифтом название статьи. Эта информация должна быть предоставлена на узбекском, английском и русском языках.
4. В следующей строке аннотация из 60 слов на трех языках: узбекский, английский и русский.
5. Со следующей строки ключевые слова 7-10.
6. Далее начинается основной текст. новой текст начинается со следующей строки, и статья состоит из 4 частей: актуальность темы, методы и уровень исследования, результаты исследования, заключение.
7. Статьи должны иметь научное значение, факты и идеи должны быть обоснованными и избежать плагиатства. Автор должен точно указать использованную литературу и ссылку на источники, при помощи которых он выразил свое мнение.
8. Сноски или ссылки должен быть взяты из Web of science, а также системы журналов Scopus.
9. Цитирование приводится в тексте [1, 25] Полный список литературы должен быть указан после основного текста, а алфавитном порядке.

Requirements of the articles submitted:

1. Articles should be at least 6 pages, in Times New Roman, 12 pt., 1 inter.
2. The line head should be 1,25 cm, line spacing, and the words should be automatically moved.
3. The author's full name should be on the first line from the right; the author's place of work, position, academic degree, and academic rank, email address, and phone number should be on the second line; the article title should be centered in bold, capital letters, on the third line. This information should be provided in Uzbek, English, and Russian.
4. An annotation of 60 words in the next line in three languages.
5. Key words from the next row in three languages 7-10.
6. The next line begins with the main text. The main text begins on the next line, and the article consists of four parts: the relevance of the topic, the methods and level of research, the results, and the conclusion.
7. Articles must be of scientific importance and facts and opinions in the article should be well-grounded and have an independent meaning, and they must be free of plagiarism. The author must clearly demonstrate the literature used in his or her opinion, and provide the exact sources of the extracts.
8. Quotes should be from "Web of science" and "Scopus" journals.
9. A complete list of publications should be followed in alphabetical order after the main text. Seals and references should be in the main text [1, 25].